

Språksociologins domäner: en begreppsanalytisk studie

Lars-Erik Johansson

Institutionen för kommunikation och information

Högskolan i Skövde

*The term **domain** is often used in sociolinguistics. The concept of domain has been developed by Joshua Fishman, founder of the sociology of language. The concept is relatively abstract and can be applied to various sociolinguistic theories, provided one accepts its macro-sociological basic character. Use of the term is an example of how an initially well-defined concept gradually loses a significant portion of its content; the term is used, relatively empty of content, even within academic research discourses.*

Nyckelord: domän, domänanalys, språksociologi, sociolingvistik, begreppsanalys, Joshua Fishman

1 Inledning

Termen *domän*, skapad av språksociologen Joshua Fishman, är vanlig inom socialt inriktad språkforskning: det finns knappast någon handbok som inte nämner den. Generellt definieras termen som 'verksamhets- och aktivitetsområde', dvs. en social situation ger upphov till språkbruk med gemensamma drag. I litteraturen används termen ofta utan hänvisning till dess ursprung; den har uppenbarligen utvecklats till ett vetenskapligt *commune bonum*. Denna studie belyser Fishmans term- och begreppsbyggnad i ett vetenskapshistoriskt perspektiv. I analysen studeras aspekter på domänbegrepp och domänanalys samt på den relationsmodell som förbinder domänbegreppet med andra språksociologiska begrepp. Dessutom görs ett försök att bedöma om huruvida domänbegreppet fortfarande har relevans, dvs. om begreppsbyggnaden besitter en tillräcklig grad av tids- och teoriobundenhet.

Analysmaterialet består av sociolingvistisk litteratur, med fokus på verk av Fishman. Översiktligt har Fishmans domänbegrepp beskrivits i olika sociolingvistiska översiktsverk (exempelvis Mioni 1987, Renaud 2005); ett nummer av *International journal of the sociology of language* (nr 39 1983) innehåller en debatt om begreppet. Främst

används begreppet inom tvåspråkighetsforskning, men det nyttjas även i andra sammanhang, exempelvis vid studier av språkplanering (jfr Spolsky 2009).

2 Begrepps- och modellbildning: bakgrund och konkret realisering

Socialt inriktad språkforskning relaterar individens språkbruk till social struktur, något som förutsätter förmedlande begrepp för systematisk analys av hur sociala faktorer påverkar språkbruk. Sociolingvister inom variationsparadigmet använder sig av sociologiska faktorer som socioekonomisk tillhörighet, kön och ålder, interaktionistiskt inriktade forskare nyttjar vid analys av kommunikativa handlingar begrepp som rollspel, nätverk etc. Fishmans domänbegrepp är ett sådant medierande begrepp på mesonivå.

Fishman betraktas som grundläggare av forskningsfältet ”språksociologi” (i motsättning till ”sociolingvistik”) (García & Shiffman 2006). Fishman (1972a: 1–15) beskriver forskningsområdet översiktligt: det har två huvudinriktningar, en deskriptiv, som vill visa normer för språksamfälligheter, och en dynamisk, som vill förklara språk-användning. Huvudsyftet är att studera status och funktion hos språkliga varieteter. Teoribildningen kan betraktas som en kommunikationsbeteendets sociologi, där språkbruksmönster beskrivs under användningsspecifika betingelser. Metodiken utgörs ofta av enkäter och intervjuer (tvärsnittsstudier). Som förklaringsgrunder anges status- och funktionsskillnader mellan olika språkliga varieteter. Fishmans huvudsakliga bidrag till den språksociologiska begreppsbyggnaden utgörs av utveckling av domän- och diglossibegreppen. Central är Fishmans utvidgning av diglossibegreppet: diglossi anses förekomma närhelst det finns en samhällsrelaterad betingad växling mellan minst två varieteter. Det kan gälla mellan olika standardvarieteter, dialekter, sociolekter och register; stilistiskt betingad varietetsvariation är således diglossisk. Utvecklingen av de båda begreppen har sannolikt varit intimt förbunden i Fishmans tänkande, men domänbegreppet behöver inte kopplas till ett diglossiskt synsätt.

Fishman har under ett antal år diskuterat och utvecklat domänbegreppet (1964, 1965, 1966, 1969, 1971b, 1972a, 1972b, 1980; vissa av de senare texterna är bearbetningar av äldre texter). Fishman tillhör inte de forskare som väger ord på guldvåg och finslipar

definitioner. Hans stil är ”flödig”, ordrik och till sin grundkaraktär ”prövande”, i det att han på olika sätt försöker ringa in begrepp eller åskådliggöra tankegångar; ofta får en omfattande exemplifiering klargöra centrala resonemang. Fishman understryker att begrepp och modeller måste ses som tentativa snarare än slutgiltiga försök att fånga in viktiga faktorer (jfr 1965: 85, 1971b: 566); han betraktar sina uppsatser och böcker som en fortlöpande rapportering av en pågående forskningsprocess. Redan i Fishmans forskning är domänbegreppet således präglad av en viss konceptuell oskärpa.

Fishman anknyter gärna till och utvecklar idéer hos forskarkolleger (exempelvis finns domänbegreppet i embryonal form redan i Schmidt-Rohr 1933). Han konstaterar att antropologer, sociologer, socialpsykologer och lingvister har etablerat en mesonivå med begreppsbyggnader som kan liknas vid aktivitetssfärer eller aktivitetstyper, innebärande att sociokulturellt iakttagbara områden relateras till sociala aktiviteter, exempelvis språkval (Fishman 1964: 39, 1965: 72 f.; jfr Levinson 1979). Domäner har således likheter med såväl sociala institutioner och strukturer som institutionella kontexter och socioekologiska ”co-occurrences” (Fishman 1969: 256, 1965: 73). Vid tiden för Fishmans utveckling av domänbegreppet har flera lingvister genomfört analyser i syfte att urskilja språkfunktioner i tvåspråkiga kontexter. Haugen (1953, 1956), Weinreich (1953) and Mackey (1962) anlägger funktionella perspektiv som bör ha påverkat Fishman. Även den analys av kommunikationssituationen som görs i Ervin (1964) har likheter med Fishmans domänanalys. Fishman utvecklar denna begreppsbyggnad, skapar en metod (domänanalys) för urskiljande och validering av domäner och placerar domänbegreppet i en språksociologisk kontext (modell).

Fishman (1965: 75) är en första detaljerad genomgång av begreppet ’domän’:

Thus, domain is a socio-cultural construct abstracted from topics of communication, relationships between communicators, and locales of communication, in accord with the institutions of a society and the spheres of activity of a culture, in such a way that *individual behavior and social patterns can be distinguished from each other and yet related to each other*. The domain is a higher order of abstraction or summarization which is arrived at from a consideration of the socio-cultural patterning which surrounds language choices.

Domänbegreppet utgår från ett underliggande sociologiskt ramverk och är därmed en makrosociologisk abstraktion. Urskiljande av domäner baseras på hur ämne, lokal och

deltagarrelationer i kommunikationssituationer styr individers sociala beteenden, exempelvis språkval, dvs. vissa sociala beteenden förväntas i vissa situationer. Begreppet anses skapa ett uniformt men flexibelt analytiskt schema (Fishman 1965: 86).

Fishmans domänanalys innebär en aggregering av individuella beteenden och attityder, ibland med hjälp av statistisk analys; metoden påminner om Durkheims sociologiska metodik (Grimshaw 1983: 76). Vid domänanalys studeras inledningsvis människors kommunikation i likartade konkreta situationer; informanternas egenrapportering kan användas. Utifrån de hypoteser som då formuleras avgränsas de underliggande faktorer som styr grupperns språkval i ”breda” kontexter (Fishman 1965: 68). Om en inkongruent situation skulle uppkomma, omtolkas denna utifrån de regler som normalt gäller för situationstypen. En domän måste analyseras utifrån centrala rollrelationer, dvs. i skolan snarare relationen lärare-elever i klassrummet än elever i samspråk på skolgården (Fishman 1964: 38). Domäner emanerar – liksom andra konstruerade begrepp som situation, rollrelation och talhändelse – från forskarens integrativa intuition (Fishman 1970: 52). De extrapoleras inte direkt från konkreta talakter utan indirekt från ”data om tal” (Fishman 1972b: 451), men de är verkliga och har samma ”fenomenologiska verklighet” som betydelsefulla sociala institutioner (Fishman 1977: 110). På så sätt skapas ett domänbegrepp utifrån ett emiskt perspektiv. Eftersom aktörerna, bland annat i statistiskt signifikanta test, validerar (och i vissa fall förfinar) forskaranalysen och kognitivt förstår den abstraktion som domänbegreppet innebär, verifieras domänbegreppet även utifrån ett etiskt perspektiv (Fishman 1969: 256 f.). Fishman och hans medarbetare har, med användning av flera olika metoder, i den s.k. barriostudien av puertoricaner i New York genomfört olika domänanalys (Fishman 1971a).

Resultatet av en domänanalys styr inte obetingat allt domänanknutet språkbruk. Individer kan utvidga eller inskränka domänvarieteter (Fishman 1972b: 451 f.); den som inte accepterar en domäns värdegrund kan skapa en domänöverlappning, exempelvis för att uppnå olika personliga syften (Fishman 1971b: 569). Dock utgör regelbundenheten i varietetsvalet inom en domän själva förutsättningen för medveten s.k. metaforisk kodväxling (Fishman 1969: 256; jfr Blom & Gumperz 1972). Fishman är klar över att domänbegreppet inte ensamt kan förklara språkval i alla situationer; det

finns även andra orsaker till sådana val, exempelvis faktorer som bruk av tal- och skriftspråk, ålder etc. (1965: 77).

Domänbegreppet ingår i en nivågrupperad relationsmodell (Fishman 1970: 55). På en övre nivå finns *värdesystem* ("set of community values"). På nästa nivå ligger *domän* ("cluster of social situations typically constrained by a common set of behavioral rules"). Nivån under är *social situation* ("encounter defined by intersection of setting, time and role relationship"; här används 'time' i stället för 'locale'). Längst ner i modellen finns *talhändelser och -akter*. I modellen, sidordnad med domänbegreppet, finns *nätverkstyp*, som definieras av *rollrelation* och *interaktionstyp* (Fishman 1971b: 569–573 behandlar översiktligt nätverkens betydelse). Fishmans modell är generell och knappast operationellt användbar. Den ger dock en uppfattning om hur han betraktar domänbegreppet i relation till olika sociolingvistiska begreppsbyggnader.

Ytterligare ett begrepp förekommer i denna kontext, *dominanskonfiguration*, dvs. en komplett förteckning av ett samhälles språkliga varieteter fördelade på olika domäner. Ett embryo till en sådan förteckning presenteras redan i Schmidt-Rohr (1933: 179); termen används för övrigt av Weinreich (1953: 98).

3 Analys av domänbegreppet

Nedan analyseras Fishmans domänbegrepp. Därvid berörs perspektiv som begreppets makrostrukturella karaktär, skillnaden mellan funktion och domän, domäners avhängighet av samhällelig värdestruktur, olika typer av domäner samt den syn på språkliga varieteter som domänbegreppet förutsätter. Analysen utgår från att begreppsbyggnaden som sådan och dess "nyttighet" är en sak, medan en tidsmässigt präglad användning, innefattande Fishmans egen tillämpning, är en annan.

Makrostrukturellt begrepp Domänbegreppet söker förena sociologiska mikro- och makroperspektiv men är i huvudsak ett abstrakt analytiskt begrepp, en komplex kategori, på aggregerad makronivå, skild från empiriska händelser. Fishman (1969: 256) betonar att domänen emellertid inte är mer abstrakt än språkbegreppet. Domänbegreppets likhet

med språkbegreppet har förmodligen intuitivt tilltalat lingvister; det är möjligt att betrakta 'domän' som ett abstrakt begrepp (på samma nivå som fonem) och en rollrelaterad domänvariant som en komplementär "allodomän".

Funktion och domän Fishman är medveten om likheten mellan funktions- och domänbegreppen men understryker skillnaden. Funktionsbegreppet bygger på en tolkning av talhändelser i termer av motiv och ändamål, det är knutet till socialpsykologiskt beteende och det har en hög grad av social allmängiltighet (jfr språkoberoende funktioner i Bühler 1934 och Jakobson 1960). Domäner är inte universella utan knutna till konkreta kontexter. De är "larger institutional-role contexts within which habitual language use occurs in multilingual settings"; domäner blir därmed "grövre" kategorier än funktioner (Fishman 1964: 41 f.).

Fishman betraktar varietetsfördelningen i olika domäner som huvudsakligen funktionellt bestämd. Detta synsätt är inte självklart; ofta är en viss varietet knuten till maktstrukturer av olika slag. En diglossisk fördelning på domäner av standard- och dialektvarieteter visar normalt att standaren förknippas med makt. Samma förhållande gäller inom det romanska språkområdet varieteter som franska och occitanska samt spanska och katalanska; således berörs hegemoniska maktperspektiv ofta i katalansk och occitansk sociolingvistik (jfr Calvet 1987). Varieteter som används i domäner som associeras med social och ekonomisk makt främjas framför andra varieteter.

Samhällelig värdestruktur Begreppet värdesystem (eng. *value cluster*) förutsätter att det i samhällen finns olika värderingssystem. Sådana system, i hög grad grova och vaga abstraktioner, styr individens beteenden inom domäner och nätverk (Fishman 1971b: 568). Samhällets hög- och lågkulturer kan sägas reflektera olika värden. I barriostudien beskrivs typiska puertoricanska värdesystem: strikta könsroller, familjesammanhållning och fatalism (undergivenhet mot yttre krafter) (Hoffman 1971: 18). Fishman utreder knappast vad han avser med begreppet värdesystem men utgår från att samhällen har relativt stabila och åtskilda värdesystem; han ser samhällen som präglade av tydlig sektorsindelning ("social compartmentalization", 1980: 5), vilket vidmakthåller skilda typer av sociala beteenden (såsom bruk av olika varieteter i olika domäner). Ett socialt

beteende som språkval är inte en tillfällighet utan är knutet till relativt stabila, samhällsövergripande och funktionellt motiverade, komplementära normmönster; ett korrekt språkbruk förutsätter att endast en av de teoretiskt tillgängliga varieteterna används (Fishman 1965: 68, 83, 1972b: 437). En sådan komplementär rollfördelning mellan varieteter anger ett från makrosocial aspekt förväntat beteende; dock kan olika varieteter användas i en viss domän (den varietet som statistiskt sett är vanligast betraktas därvid som den förväntade; jfr dominanskonfigurationen i Fishman 1964: 69).

Samhällelig stabilitet karakteriserar diglossiska samhällen och upprätthåller stabila relationer mellan varieteter och domäner (Fishman 1971b: 568); domänseparation minskar i instabila situationer (Cooper & Greenfield 1969: 167). Fishmans domänanalys utgår från en traditionell samhällsstruktur (jfr valet av domäner som familj, vänkrets, utbildning, religion etc.). Fishman är dock medveten om att samhällsförändringar har betytt mycket för att relativt snabbt förändra denna fasta struktur. Tidigt konstaterar han att en massmediepåverkad ungdomskultur förändrar mönster och skapar diskontinuitet i tidigare samband mellan familj och samhälle (1966: 409 f.). Samhällelig skiktning är svår att upprätthålla ”under ’modern’, interactive, mobile and individualistic urban industrial conditions”. Det finns mycket som hotar stabiliteten: ökning av öppna nätverk, ”flytande” rollrelationer, ytlig familjaritet mellan främlingar och ”halvfrämlingar”, interaktioner som inte betonar statusfunktioner, rationalisering av arbetsliv liksom urbanisering, ”massifiering” och rörlighet; detta berör alla former av socialt beteende, även språkbruk (Fishman 1980: 3–5).

Sociologen Fishman har trots allt inte ägnat relationen mellan samhällsstruktur och varietetsval något större intresse; domänbegreppet syftar ju ändå till att relatera samhälleliga förhållanden till språkliga beteenden. Möjligheten att utifrån kunskaper om samhälleliga värdesystem kunna förutsäga språksociala beteenden och förändringar i dessa borde för en sociolog vara ytterst tilltalande. Senmodernitetens omvittrade förändringar i och upplösning av norm- och värdesystem har skett inför Fishmans ögon men har uppenbarligen inte, vare sig teoretiskt eller metodiskt, intresserat honom. En domän gestaltas givetvis socialt olikartat i ett stamsamhälle, i ett traditionellt

industrisamhälle och i ett komplext samhälle med virtuella gestaltningar och i viss mån upphävande av tid och rum i kommunikationen.

Domäntyper Domänbegreppet innehåller tre ”oviktade” komponenter (ämnen, lokaler, rollrelationer). Fishman anger inte hur relationen mellan de olika faktorerna är utformad och hur varje enskild faktor styr kommunikationen; av intresse är om någon faktor är viktigare än övriga, exempelvis rollrelationen, som på sitt sätt är ett uttryck för social status (jfr Breitborde 1983: 22–24). Fishmans första domänexemplifiering tar upp domäner som familj, bekantskapskrets, ”gatan”, massmedier och arbete (1964: 46). Han nämner här även massmediedomänen som har en påtagligt annan karaktär än övriga domäner, där kommunikationen huvudsakligen är direkt, ansikte mot ansikte. I barriostudien förekommer endast ”basala” muntliga domäner, kanske en anpassning till sociolingvistikens fokus på det autentiska (jfr Coupland 2003). Flera aktörer vill göra en uppdelning av domäner i subdomäner. Fishman urskiljer dock hellre olika rollrelationer inom en domän (exempelvis förälder-barn, förälder-förälder, barn-barn i familjedomänen, jfr 1964: 38); alla domäner har speciella rollrelationer (1965: 76 f.).

I senare domänanalytisk forskning möter andra typer av domäner, företrädesvis skriftliga och massmediala av ”monologisk” karaktär, exempelvis domäner som affärsdomän (Hilgendorf 2010: 68), internationell kommersiell domän (ibid. 78), marknadsföring och reklam (Piller 2003, Kelly-Holmes 2010a: 26). Kelly-Holmes (2010b: 185) betraktar internationell handel som ”one of the key domains in the process of globalisation”, ofta ledande till sociolingvistisk förändring världen över. Dessa nya domäner är svåra att anpassa till en traditionell mikro/makro-hierarki (Kelly-Holmes 2010a: 26). Leitner (1997) beskriver massmedier som en hyperdomän. Inom denna förekommer domäner som politik, vetenskap, sport, musik och en ”social” domän. Domänerna kan i sin tur delas in i subdomäner; den sociala domänen innefattar olyckor, mord, katastrofer etc. Det intressanta är inte detaljerna i analysen utan det faktum att en domänanalys i det senmoderna samhället kräver analys av andra domäner än de traditionella, av Fishman favoriserade. Mottagare har en helt annan, mera indirekt relation i sin ”kommunikation” till massmedier än vad de har till familjekommunikation i hemmet. Men de utsätter sig för kommunikation, avkodar meddelanden, som de facto är

producerade för publik, och påverkas av publika idiom. En senmodern vänskapsdomän (med användning av digitala medier) gestaltas annorlunda än en traditionell. Moderna interaktiva former som chattar och bloggar kan betraktas som nyskapade domäner; den sen-moderna kommunikationsgemenskap som bildar grund för nutida domänanalysen består av nätverk av olika interagerande samhällsgrupperingar, definierade av olika sociala beteenden och av tolkningen av dessa, grupperingar som vi alla tillhör och som sammantagna utgör själva samhällsstrukturen (Hudson 2010: 155).

Domäner och domänanalys är kulturbundna företeelser. Domäner är inte universella utan måste definieras empiriskt (Fishman 1965: 73, 1972b: 441 f.); de är inte universella fack i vilka isolerade fragment av icke-kontextbundna språkliga data kan placeras (1971b: 569). En forskare kan enligt Fishman vid behov konstruera speciella domäner, avpassade för en viss typ av analys. Således urskiljer Heller (2003: 473) ”the domain of ethnolinguistic minorities who have long been organized around political, nationalist discourses centered on rights and boundaries” (om fransktalande aktivister i Canada). Fishmans understrykande av att domäner är kulturspecifika har dock inte hindrat efterföljare att överta hans centrala domäner och betrakta dessa som universella företeelser. Detta uttrycks explicit av Spolsky (2009: 3 f.), som konstaterar att Fishman visserligen kräver att domäner i varje särskilt fall måste definieras empiriskt men att dennes generaliseringar är användbara även utan ett sådant förfarande: ”My references to domains are admittedly imprecise (I haven’t done the empirical work that Fishman suggested should be necessary), but they accord more or less with common practice”.

Varietetsbegreppet Fishmans domänbegrepp är ett strukturelaterat begrepp, vilket innebär att sociala strukturer anses bestämma individens handlande. Sådan sociologisk begreppsbildning utgår från ett makroperspektiv. Ett par konsekvenser får betydelse. Varietetsbegreppet blir närmast essentialistiskt (i motsats till konstruktivistiskt): en språklig varietet existerar snarare än skapas av en aktör i en kommunikationssituation. Domänbegreppet är också deterministiskt: individer använder utan egentligt aktivt ställningstagande en av ett antal till buds stående varieteter; hur ett sådant ”val” sker och hur stark individens medvetenhet om detta är framgår inte. Från ett aktörsinriktat mikroperspektiv och från ett mera lingvistiskt än sociologiskt perspektiv framstår ett sådant

synsätt som en alltför stark förenkling. När Fishman i barriostudien redovisar två varieteter (spanska och engelska), urskiljer Zentella (1997: 41) i samma geografiska område sju olika varieteter av engelska och spanska. Fishman bortser även från kodblandning och från användning av nya ”blandvarieteter” som multietnolekter. På Amager urskiljer turkiska ungdomar minst tre varieteter, sitt eget språk i skolan (en anpassning till dansk standard), sitt gatuspråk (en blandning mellan danska och turkiska) och en äldre generations ”renare” varieteter (Ag & Jørgensen 2012). För en tvåspråkig är kodväxling lika normal som enspråkighet för en enspråkig (Bailey 2007: 259). Även fenomen som *crossing* och *polylingualism* (Jørgensen 2008), båda medvetna blandningar av drag från olika varieteter, stör Fishmans enkla grundschema. Genom ett blandspråk kan en individ effektivt hävda medlemskap i olika grupper och anslutning till olika, eventuellt konkurrerande värdesystem. Individer kan samtidigt markera att deras identitet är uppbyggd utifrån lokal anknytning till ett visst land, global diasporaanknytning och tillhörighet till en global ungdomskultur (Stæhr 2010).

4 Sammanfattning

Fishmans domänbegrepp är bevisligen i hög grad produktivt. En av anledningarna kan vara dess höga abstraktionsgrad och dess brist på konceptuell skärpa. Utvecklingen stöds av att begreppet har utvecklats från att ha varit knutet till en stringent domänanalytisk metod, med krav på emisk och etisk verifiering, till att ha erhållit en starkt generaliserad innebörd (ungefär ’användningsområde för varietet’). Man kan inom vida ramar tolka in vad man önskar: en domän kan omfatta allt från en familj till ett synnerligen vittomfattande område som högre utbildning och forskning. En sådan utveckling kan iakttas även för andra, relativt sent etablerade vetenskapliga begrepp; Alvarez-Cáccamo (1998) beskriver i en analys av begreppet ’kodväxling’ den typiska uttunningsmetamorfos som ”a conceptually rich term is prone to experience”.

Emellertid visar sig domänbegreppet användbart: förutsatt att man accepterar ett essentialistiskt varietetsbegrepp, är begreppet så vitt, att det lätt kan anpassas till nya forskningsresultat och till nya samhällsstrukturer med nya kommunikativa förhållanden. En viktig utveckling är övergången från domänanalyser av traditionella

sociolingvistiska talspråksdomäner till studier av skriftspråkliga domäner, ofta digitalt realiserade i en globaliserad miljö. Domänanalyser kan avse språkval i sms och sociala medier likaväl som i familj och skola. Ytterligare ett fruktbart, men hittills försummat, studieområde är relationen mellan värdesystem och språkval; individers bruk av en viss språklig varietet i en domän ger en klar hänvisning till hur de önskar att deras språkval skall uppfattas. Även historiskt inriktade domänanalyser är av intresse (understruket redan i Fishman 1965: 85); här kan metoden omfatta dels studier av publiceringsstatistik, dels analyser av samtida samhälleliga diskurser, exempelvis politiska, sociala och estetiska (jfr Johansson under utgivning med studier av domämförändringar under svensk renässans).

Litteratur

- Ag, Astrid & J. Normann Jørgensen (2012): Ideologies, norms, and practices in youth poly-linguaging. *International journal of bilingualism* (publicerad online på tidskriftens webbplats före tryck).
- Alvarez-Cáccamo, Celso (1998). From 'switching code' to 'code-switching'. I: *Code-switching in conversation*, 29–48. Red. Peter Auer. London: Routledge.
- Bailey, Benjamin (2007). Heteroglossia and boundaries. I: *Bilingualism: a social approach*, 257–274. Red. Monica Heller. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Blom, Jan-Petter, and John Gumperz (1972). Social meaning in linguistic structures: code switching in Northern Norway. I: *Directions in sociolinguistics*, 407–434. Red. Dell H. Hymes & John Joseph Gumperz. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Breitborde, L.B. (1983). Levels of analysis in sociolinguistic explanation. 39, 5–43.
- Bühler, Karl (1934). *Sprachtheorie: die Darstellungsfunktion der Sprache*. Jena: Fischer.
- Calvet, Louis-Jean (1987). *La guerre des langues et les politiques linguistiques*. 3. ed. Paris: Hachette.
- Cooper, Robert L. & Lawrence Greenfield (1969). Language use in a bilingual community. *The modern language journal* 53, 166–172.
- Coupland, Nikolas (2003). Sociolinguistic authenticities. *Journal of sociolinguistics* 7, 417–431.
- Ervin-Tripp, Susan (1964). An analysis of the interaction of language, topic, and listener. *American anthropologist* 66:6, 86–102.
- Fishman, Joshua A. (1964). Language maintenance and language shift as a field of inquiry. *Linguistics* 2:9, 37–70.
- Fishman, Joshua A. (1965). Who speaks what language to whom and when? *La linguistique* 2, 57–88.
- Fishman, Joshua A. (1966). Language maintenance and language shift as a field of inquiry. I: *Language loyalty in the United States*, 424–458. Red. Joshua A. Fishman. The Hague: Mouton.
- Fishman, Joshua A. (1969). Some things learned; some things yet to learn. *The Modern language journal* 53, 255–258.
- Fishman, Joshua A. (1970). *Sociolinguistics: a brief introduction*. Rowley, Mass.: Newbury.
- Fishman, Joshua A. (red.) (1971a). *Bilingualism in the barrio*. Bloomington: Indiana Univ.
- Fishman, Joshua A. (1971b). Sociolinguistic perspective on the study of bilingualism. I: *Bilingualism in the barrio*, 557–582. Red. Joshua A. Fishman. Bloomington: Indiana Univ.
- Fishman, Joshua A. (1972a). *Language in sociocultural change*. Stanford, Calif.: Stanford U. P.
- Fishman, Joshua A. (1972b). Domains and the relationship between micro- and macrosociolinguistics. I: *Directions in sociolinguistics*, 435–453. Red. Dell H. Hymes & John Joseph Gumperz. New York: Holt, Rinehart and Winston.

- Fishman, Joshua A. (1980). Bilingualism and biculturalism as individual and as societal phenomena. *Journal of multilingual and multicultural development* 1, 3–15.
- García, Ofelia & Harold F. Schiffman (2006). Fishmanian sociolinguistics. I: *Language loyalty, continuity and change*, 3–68. Red. Ofelia García. Clevedon: Multilingual Matters.
- Grimshaw, Allen D. (1983). Comment. *International journal of the sociology of language* 39, 73–87.
- Haugen, Einar (1953). *The Norwegian language in America*. Philadelphia: Univ. of Pennsylvania P.
- Haugen, Einar (1956). *Bilingualism in the Americas*. Alabama: Univ. of Alabama P.
- Heller, Monica (2003). Globalization, the new economy, and the commodification of language and identity. *Journal of sociolinguistics* 7, 473–492.
- Hilgendorf, Suzanne K. (2010). English and the global market. I: *Language and the market*, 68–80. Red. Helen Kelly-Holmes. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Hoffman, Gerard (1971). Puerto Ricans in New York: a language-related ethnographic summary. I: *Bilingualism in the barrio*, 13–42. Red. Joshua A. Fishman. Bloomington: Indiana Univ.
- Hudson, Alan (2010). Diglossia, bilingualism, and history: postscript to a theoretical discussion. *International journal of the sociology of language* 157, 151–165.
- Jakobson, Roman (1960). Closing statement: linguistics and poetics. I: *Style in language*, 350–377. Red. Thomas A. Sebeok. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Johansson, Lars-Erik (under utgivning). Domänförändring under svensk renässans: introduktion av svenska inom konstdiktningen. En domänanalys i historiskt perspektiv.
- Jørgensen, Jens Normann (2008). Poly-lingual languaging around and among children and adolescents. *International journal of multilingualism*. 5, 161–176.
- Kelly-Holmes, Helen (2010a). Markets and languages: sociolinguistic perspectives. I: *Language and the market*, 20–29. Red. Helen Kelly-Holmes. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Kelly-Holmes, Helen (2010b). Raising language awareness or reinforcing monolingual norms? I: *Language and the market*, 185–200. Red. Helen Kelly-Holmes. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Levinson, Stephen C. (1979). Activity types and language. *Linguistics* 17, 365–399.
- Mackey, William F. (1962). The description of bilingualism. *Canadian journal of linguistics* 3, 51–85.
- Mioni, Alberto M. (1987). Domain. I: *Sociolinguistics*. 1, 170–178. Red. Norbert Dittmar. Berlin: de Gruyter.
- Piller, Ingrid (2003). Advertising as a site of language contact. *Annual review of applied linguistics* 23, 170–183.
- Renaud, Patrick (2005). Domain and role specific research. I: *Sociolinguistics*. 2. 2. ed., 1447–1459. Red. Ulrich Ammon. Berlin: de Gruyter.
- Schmidt-Rohr, Georg (1933). *Mutter Sprache*. Jena: Eugen Diederichs Verlag.
- Spolsky, Bernard (2009). *Language management*. Cambridge: Cambridge U. P.
- Stæhr, Andreas (2010). "Rappen reddede os": et studie af senmoderne storbydrenges identitetsarbejde i fritids- og skolemiljøer. København: Univ.
- Weinreich, Uriel (1953). *Languages in contact*. New York: Linguistic Circle of New York.
- Zentella, Ana Celia (1997). *Growing up bilingual*. Cambridge, Mass.: Blackwell.